

Kommissorium for udvalget for planlægning og detailhandel

Ref. bvp
Den 23. september 2005

Baggrund for udvalgets nedsættelse

Planlovens nuværende bestemmelser om detailhandel blev vedtaget af Folketinget i 1997 og ændret i 2002. Det er målet med bestemmelserne, at planlægningen skal fremme en udvikling i de mange mindre og mellemstore bymidter, sikre at arealer til butiksmål udlægges, hvor der er god tilgængelighed for alle trafikarter og fremme en samfundsmæssigt bæredygtig detailhandelsstruktur, hvor transportafstandene i forbindelse med indkøb er begrænsede.

I planlægningen anvendes tre styringsmidler: afgrænsning af bymidter og bydelscentre, maksimalt butiksareal for hvert område og maksimale butiksstørrelser, idet der skelnes mellem dagligvarebutikker og butikker, der forhandler udvalgsvarer.

Erfaringerne med planlovens bestemmelser strækker sig over to regionplangenerationer, idet de fleste amter udarbejdede tillæg til Regionplan 1997, som blev videreført i Regionplan 2001. Anden generation er nu undervejs med den igangværende regionplanrevision 2005. Herefter vil kommunalreformens nye lovbestemmelser træde i kraft.

Der er til stadighed ønsker om at etablere nye store butikker i udkanten af de 20-30 største byer. Det gælder såvel store dagligvarebutikker som store udvalgsvarebutikker, herunder butikker til særligt pladskrævende varegrupper. Butikkerne forudsætter et stort opland og påvirker detailhandlen i et stort område.

Branchen udvikler sig. Der opstår nye butikskoncepter fx butikker med en blanding af detailsalg og servering og butikker med begrænset direkte salg men med store 'livsstils-udstillinger' m.v. Handel over internettet får stigende betydning. I forhold til visse butikstyper indenfor gruppen af butikker, der alene forhandler særligt pladskrævende varegrupper, kan konstateres en glidning over imod flere og flere varenumre, som ikke kan betegnes som særligt pladskrævende.

Med kommunalreformen kommer der færre og større kommuner. Flere kommuner vil inden for egne grænser have såvel større byer som mindre byer, som vil indgå i en konkurrence. Kommunerne får derfor også til opgave at vurdere og tage hensyn til de mange mindre byer og tværkommunale konsekvenser af detailhandelsudbygningen. Som led i regeringens fokus på retssikkerhed og i forlængelse af kommunalreformen er der behov for at sikre, at kommunerne administrerer planlovens detailhandelsregler på et ensartet grundlag.

Udvalgets opgaver

Udvalget skal tilvejebringe en vurdering af detailhandelsudviklingen siden vedtagelsen af lovens kapitel om planlægning for butiksmål i 1997, herunder en vurdering af om bestemmelserne har haft den tilsigtede virkning.

Udvalget skal med udgangspunkt i lovens formålsbestemmelser for detailhandelsplanlægningen og en vurdering af udviklingstendenserne i branchen vurdere behovet for en justering af planlovens detailhandelsbestemmelser for så vidt angår butiksstørrelser og muligheden for etablering af butikker uden for bymidterne.

I udvalgets overvejelser skal indgå:

- bykvalitetsaspekter, herunder hvorledes bymidternes kvaliteter og attraktionsværdi kan forbedres og sikres med henblik på at tiltrække nye investeringer og nye borgere,

- vurderinger af de byudviklingsmæssige, trafikale og miljømæssige konsekvenser af nye større butikker og butikscentre,
- konsekvenser af lokalisering i bymidten contra aflastningscentre udenfor eller på randen af byen,
- overvejelser om der er grundlag for at skelne mellem byer af forskellig størrelse og byer med forskellig rolle i den regionale detailhandelsstruktur – også set i lyset af de nye kommunedannelser, udenlandske erfaringer.
- En analyse af den erhvervs- og samfundsøkonomiske betydning af reguleringen, herunder med inddragelse af de konkurrencemæssige aspekter.

Udvalget skal overveje hensigtsmæssigheden af begrebet 'butikker, som alene forhandler særlige pladskrævende varegrupper' set i lyset af udviklingen i branchen.

Herudover skal udvalget vurdere hensigtsmæssigheden af planlovens redegørelseskrav for butikker større end 3.000 m² og 1.500 m² for henholdsvis dagligvarebutikker og udvalgsvarebutikker, som forudsætter en særlig planlægningsmæssig begrundelse.

Endelig skal udvalget vurdere konsekvensen af de udbygningsmuligheder, der allerede findes i de eksisterende lokalplaner.

Tidsplan

Udvalget nedsættes i september 2005 og afslutter sit arbejde primo juni 2006.

Udvalgets sammensætning:

Formand fhv. minister Jann Sjursen

Adm. direktør Poul-Erik Pedersen, Danmarks Sportshandlerforening, Dansk Handel og Service

Direktør Henrik Kirketerp, Dansk Supermarked Adm. A/S, Dansk Handel og Service

Adm. direktør John Wagner, De Samvirkende Købmænd, Handel, Transport og Service

Direktør Jens Birkeholm, Dansk Textil Union, Handel, Transport og Service

En repræsentant fra KL

Udviklingskonsulent Susanne Krigslund, Københavns- og Frederiksberg Kommuner

Formand Kirsten Jensen, Forbrugerrådet

Viceborgmester Jette Hansen, formand for Landsforeningen af Landsbysamfund

Lektor Mogens Bjerre, Copenhagen Business School

Professor KTH Janne Sandahl, Nordplan AB, Sverige

Arkitekt maa. Berith Mavromatis, partner Hasløv & Kjærsgaard

Etnolog Nicolai Carlberg, Carlberg & Christensen - byplanrådgivere

Udviklingsdirektør Preben Thomsen, Nordicom

Kontorchef Marie Louise Klenow, Miljøministeriet

Kontorchef Martin Bresson, Økonomi- og Erhvervsministeriet

Specialkonsulent Catherine Skak Nielsen, Finansministeriet